

Ezaugarriak

28. Egitura ditransitiboetako aditz laguntzaileak (-i, -ts, -ra)

Deskribapen laburra

Eredu orokorra. Datibo klitikoan aurretik APPL bat azaltzen da sistematikoki aditz jokatuan (*datibo ikurra* deiturikoa). Forma ditransitiboetan, APPL honen forma morfologikoa -i da.

(1) eman dizut
eman.PTCP (3ABS).(edun).I.2DAT.1SG.ERG

Honen berri non: Erdialdeko hizkerak (Hualde 2003b, 2016).

Hizkera eredia 1. APPL honen forma zehatzak bariazio morfologikoa eragiten du aditz forma ditransitiboetan. Hizkera batzuetan -ts dago (-i beharrean) eta *edun*-en ageriko erroa (-u-).

(2) eman deutsut
eman.PTCP (3ABS).edun.TS.2DAT.1SG.ERG

Honen berri non: Mendebaldeko hizkerak (Zuazo 2013: 49; Hualde 2003b, 2016).

Hizkera eredia 2. Beste hizkera batzuetan, lehenengo hizkera eredia jarraitzeaz gain, -ra- buru arazlea azaltzen da (edo bere arrasto historikoa).

(3) eman d(er)autzut
eman.PTCP (3ABS).CAUS.edun.TS.2DAT.1SG.ERG

Honen berri non: Zuberera (Zuazo 2004: 39, 2013: 31), lapurtera, behe-nafarrera (Hualde 2016).

Kapitulua: Aditz laguntzailearen alternantzia

Gako-hitzak: aditz laguntzaile alternantzia, aplikatiboak, arazleak, datibo ikurra, datibo komunztadura/klitikoak,

datiboak, erro alternantzia, forma ditransitiboak, P txertaketa

Oharrak:

Zenbait autorek *i(n) ‘eman’ erroa *izan* eta **edun*-en erroetatik bereizten den erro ditransitibotzat jotzen dute. Ikus Lakarra (2008), Mounole (2015), eta bertako aipamenak.

Aipamenak:

Fernández, Beatriz. 2012. «(K)i eta -ra». *International Journal of Basque Linguistics and Philology (ASJU)*, 46-2. Bilbo: UPV/EHU. 257-270.

Fernández, Beatriz. 2013. «(K)i hiztegia, eta hiztegiak harantzago». *International Journal of Basque Linguistics and Philology (ASJU)*, 47-2. Bilbo: UPV/EHU. 1-26.

Fernández, Beatriz. 2015. «The syntax of -(k)i, a Basque preposition». In Xulio Sousa, Carlota de Benito and Víctor Lara (eds.), *Dialectologia. Special Issue. Syntactic Variation in Western European Languages. From the noun phrase to clause structure*. 81-107.

Hualde, José Ignacio. 2003b. «Non-finite Forms». In José Ignacio Hualde and Jon Ortiz de Urbina (eds.) *A Grammar of Basque*. Berlin: Mouton de Gruyter. 196-246.

Hualde, José Ignacio. 2016. «On Basque dialects». In Beatriz Fernández and Jon Ortiz de Urbina (eds.) *Microparameters in the grammar of Basque*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 15-36.

Lafon, René. 1951. «La langue de Bernard Dechepare» *BAP* 7, 309-338.

Mounole, Céline. 2015. «Datibo komunztaduraz eta laguntzaile hirupersonalen diakroniaz». In Beatriz Fernández and Pello Salaburu (eds.), *Ibon Sarasola, Gorazarre. Homenatge, Homenaje*. Bilbo: UPV/EHU. 473-490.

Rezac, Milan. 2006. «Agreement displacement in Basque». manuscript, UPV/EHU. [Available in the Internet: <http://www.umr7023.cnrs.fr/spip.php?article675>]

Schuchardt, Hugo. 1893. «Sobre la formación de las flexiones de relación del verbo vasco» *Boletín de la Real Sociedad Vascongada de los Amigos del País* 28, 2-3. 217-337.

Trask, Larry. 1981. «Basque verbal morphology». In *Euskalarien Nazioarteko Jardunaldiak [Iker 1]*. Bilbo: Euskaltzaindia. 285-304.

Trask, Larry. 1997. *The history of Basque*. London: Routledge.

Zuazo, Koldo. 2004. *Euskalkiak, herriaren lekukoak*. Donostia: Elkar.

Zuazo, Koldo. 2013. *The dialects of Basque*. Reno: University of Nevada.

Erantzunak

(2) eman deutsut

BiV kodea	Herria	Euskalkia	Balioa	Datu emailea
A-ara	Aramaio	Mendebaldekoa	Bai	Txipi Ormaetxea

B-art	Artea	Mendebaldekoa	Bai	Igor Estankona
G-ber	Bergara	Mendebaldekoa	Bai	Alexander Artzelus
B-ger	Gernika	Mendebaldekoa	Bai	Alaine Barruetabeña
B-get	Getxo	Mendebaldekoa	Bai	Xabier Bilbao
B-lek	Lekeitio	Mendebaldekoa	Bai	Arantzazu Elordieta
B-loi	Loiu	Mendebaldekoa	Bai	Oihana Astobieta
B-mab	Mallabia	Mendebaldekoa	Bai	Koldo Zuazo
B-mun	Mungia	Mendebaldekoa	Bai	Miren Ibarluzea
B-otx	Otxandio	Mendebaldekoa	Bai	Xabier Burgete
N-arb	Arbizu	Nafarra	Ez	Juanjo Olasagarre
N-ari	Arizkun (Baztan)	Nafarra	Ez	Pello Salaburu
G-azp	Azpeitia	Erdialdekoa	Ez	Patxi Goenaga
G-bei	Beizama	Erdialdekoa	Ez	Lourdes Otaegi
G-elg	Elgoibar	Mendebaldekoa	Ez	Ane Odria
G-ert	Errenteria	Erdialdekoa	Ez	Aritz Irurtzun
N-elk	Etxaleku (Imotz)	Erdialdekoa	Ez	Imotz
N-goï	Goizueta	Nafarra	Ez	Juan Jose Zubiri
G-her	Hernani	Erdialdekoa	Ez	Eñaut Agirre
G-iru	Irun	Erdialdekoa	Ez	Ricardo Etxepare
G-its	Itsasondo	Erdialdekoa	Ez	Urtzi Etxeberria
L-lar	Larresoro	Nafar-lapurterra	Ez	Céline Mounole
N-mez	Mezkiritz (Erroibar)	Nafarra	Ez	Orreaga Ibarra
NB-ora	Oragarre	Nafar-lapurterra	Ez	Itxaro Borda
N-orb	Orbaizeta	Nafarra	Ez	Iñaki Camino
N-urd	Urdiain	Nafarra	Ez	Iñigo Urrestarazu
Z-urd	Urđiñarbe	Zuberotarra	Ez	Maidar Bedaxagar
L-zib	Ziburu	Nafar-lapurterra	Ez	Maitena Duhalde

(3) eman d(er)autzut

BiV kodea	Herria	Euskalkia	Balioa	Datu emailea
N-ari	Arizkun (Baztan)	Nafarra	Bai	Pello Salaburu
L-lar	Larresoro	Nafar-lapurterra	Bai	Céline Mounole
NB-ora	Oragarre	Nafar-lapurterra	Bai	Itxaro Borda
N-orb	Orbaizeta	Nafarra	Bai	Iñaki Camino
N-urd	Urdiain	Nafarra	Bai	Iñigo Urrestarazu
Z-urd	Urđiñarbe	Zuberotarra	Bai	Maidar Bedaxagar
A-ara	Aramaio	Mendebaldekoa	Ez	Txipi Ormaetxea

N-arb	Arbizu	Nafarra	Ez	Juanjo Olasagarre
B-art	Artea	Mendebaldekoa	Ez	Igor Estankona
G-azp	Azpeitia	Erdialdekoa	Ez	Patxi Goenaga
G-bei	Beizama	Erdialdekoa	Ez	Lourdes Otaegi
G-ber	Bergara	Mendebaldekoa	Ez	Alexander Artzelus
G-elg	Elgoibar	Mendebaldekoa	Ez	Ane Odria
G-ert	Errenteria	Erdialdekoa	Ez	Aritz Irurtzun
N-elk	Etxaleku (Imotz)	Erdialdekoa	Ez	Imotz
B-ger	Gernika	Mendebaldekoa	Ez	Alaine Barruetaña
B-get	Getxo	Mendebaldekoa	Ez	Xabier Bilbao
N-goï	Goizueta	Nafarra	Ez	Juan Jose Zubiri
G-her	Hernani	Erdialdekoa	Ez	Eñaut Agirre
G-iru	Irun	Erdialdekoa	Ez	Ricardo Etxepare
G-its	Itsasondo	Erdialdekoa	Ez	Urtzi Etxeberria
B-lek	Lekeitio	Mendebaldekoa	Ez	Arantzazu Elordieta
B-loi	Loiu	Mendebaldekoa	Ez	Oihana Astobieta
B-mab	Mallabia	Mendebaldekoa	Ez	Koldo Zuazo
B-mun	Mungia	Mendebaldekoa	Ez	Miren Ibarluzea
B-otx	Otxandio	Mendebaldekoa	Ez	Xabier Burgete
L-zib	Ziburu	Nafar-lapurterra	Ez	Maitena Duhalde